

Nr. 6(176)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2026. gada 1. jūnijs

ATSKATOTIES UZ PAVEIKTO

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Maijs Latvijas Neredzīgo bibliotēkā aizvadīts īpaši aktīvā un notikumiem bagātā gaisotnē, kad īpašu uzmanību pievēršām vieglajai valodai, pielāgotajai literatūrai un informācijas pieejamības jautājumiem, turpinot meklēt arvien jaunus veidus, kā sasniegt savus lasītājus un sadarbības partnerus.

Dažādie pasākumi, tikšanās un konsultācijas vēlreiz apliecināja, ka sabiedrībā arvien vairāk pieaug interese par pieejamu un saprotamu informāciju.

Maija sākumā Viegļās valodas aģentūras rīkotajā pasākumā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā notika Guntas Bites stāsta «Puika» lasījums. Tā kā stāstā būtiska loma ir sunim, šoreiz pasākuma īpašie viesi bija servisa suņu biedrības TEODORS pārstāve Austra ar terapijas suņiem Monu un Mimī. Kā atzina Viegļās valodas aģentūras vadītāja Irīna Meļņika, šāda tikšanās palīdz ne tikai iepazīt literatūru vieglajā valodā, bet arī rada īpašu emocionālu saikni starp klausītājiem un stāstu. Terapijas suņu klātbūtne pasākumam piešķīra īpašu siltumu un ļāva klausītājiem vēl dziļāk iejusties stāsta noskaņās.

Savukārt 13. maijā Latvijas Neredzīgo bibliotēkas lasītavā notika ikgadējais vieglās valodas grāmatas tiešsaistes lasījums. Šoreiz uzmanības centrā bija tikko izdotā uzziņu grāmata «Latviešu izteicienu skaidrojumi vieglajā valodā». Pasākumā piedalījās viena no grāmatas sastādītājām Gunta Bite, Viegļās valodas aģentūras vadītāja Irīna Meļņika un viena no grāmatas testētājām — ukrainiete Olena. Viņa pastāstīja, ka grāmata ne tikai palīdz iepazīt latviešu valodas bagātību, bet arī atrast līdzīgus izteicienus ukraiņu valodā, kas palīdz vieglāk atcerēties vārdus latviski. Visvairāk ukraiņu testētājām patika tādi latviešu valodas izteicieni kā «turēt roku uz pulsa» un «atvērt acis».

Sarunas laikā tika runāts par to, cik dažādi cilvēki uztver frazeoloģismus un cik viegli šķietami saprotami izteicieni var radīt pārpratumus. Ikdienā bieži nemaz neaizdomājamies, ka tādi izteicieni kā «kost pirkstos», «vētra ūdens glāzē» vai «kā naglai uz galvas» cilvēkam, kurš nepārzina valodas nianšes, var būt pilnīgi nesaprotami vai pat mulšinoši. Tāpēc šādas grāmatas palīdz ne tikai cilvēkiem ar lasīšanas grūtībām, bet arī tiem, kuri latviešu valodu apgūst kā svešvalodu. Pasākuma laikā dalībnieki dalījās arī savā pieredzē un

piemēros, cik atšķirīgi vienu un to pašu izteicienu iespējams uztvert dažādos dzīves kontekstos. Pasākuma ieraksts joprojām pieejams mūsu bibliotēkas *YouTube* kanālā.

Maijā tika uzsākta arī starpinstitucionālā sadarbība ar Jūrmalas muzeja filiāles Bulduru Izstāžu namu, kuras laikā tika sagatavots izdevums Braila rakstā ar dzejnieces Katrīnas Reinovskas (1845–1923) dzejoļiem. Šis izdevums mūsu lasītājiem, kā arī muzeja apmeklētājiem būs pieejams jūnijā. Tā ir vēl viena iespēja cilvēkiem ar redzes traucējumiem iepazīt Latvijas kultūras mantojumu pieejamā formātā. Šādi projekti ir īpaši nozīmīgi, jo tie ļauj saglabāt kultūras vērtības un vienlaikus padarīt tās pieejamas plašākam cilvēku lokam.

Īpaši bagāts maijs bija arī ar konsultācijām par Braila raksta lietojumu publiskajā vidē. Bibliotēkā pēc padoma vērsās vairākas institūcijas un uzņēmumi. «Rietumu banka» konsultējās par Braila simbolu izvietojumu uz bankas kartēm, lai tās būtu vieglāk atpazīstamas cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Labklājības ministrija interesējās par Braila rakstā nepieciešamajiem uzrakstiem uz Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes, savukārt uzņēmums «ARHIS ARHITEKTI» konsultējās par informatīvās plāksnes izveidi Braila rakstā projektam Ventspilī — pieminēsim Teodoram Spādem.

Šādas konsultācijas apliecina, ka pieejamības jautājumi sabiedrībā kļūst arvien nozīmīgāki. Arvien biežāk valsts iestādes, uzņēmumi un arhitekti apzinās, ka pieejamība nav tikai formāla prasība, bet gan praktiska nepiecieša-

mība. Vienlaikus tas apliecina arī uzticēšanos bibliotēkas speciālistu zināšanām un pieredzei.

Tomēr joprojām nākas saskarties ar situācijām, kad dažādi iepirkumu konkursu nolikumi tiek sagatavoti bez konsultēšanās ar speciālistiem, kuri ikdienā strādā ar Braila rakstu un pielāgotās informācijas pieejamību. Rezultātā konkursu prasībās nereti tiek iekļauti tehniski neprecīzi vai pat neloģiski nosacījumi, kas neatbilst Braila raksta standartiem un praktiskai lietojamībai. Tas rada risku, ka gala rezultāts būs formāli izpildīts, taču cilvēkiem ar redzes traucējumiem grūti vai pat neiespējami lietojams. Tieši tāpēc ļoti svarīga ir savlaicīga sadarbība ar nozares speciālistiem jau projektu izstrādes sākumā, nevis tikai noslēguma etapā.

Maija pēdējā nedēļā Gunta Bite un Uģis Skuja devās pēdējā komandējumā uz Lietuvu projekta *Nordplus* ietvaros. Projekta laikā iegūta vērtīga pieredze, iepazīti citu valstu risinājumi pielāgotās informācijas un bibliotēku pieejamības jomā, kā arī veidoti jauni profesionālie kontakti. Kādi iespaidi gūti un kādas idejas pārvestas mājās, par to plašāk stāstīsim jau nākamajā «Bazūne» numurā.

Aizvadītais mēnesis vēlreiz apliecināja, ka Latvijas Neredzīgo bibliotēkas darbs tiek novērtēts ne tikai mūsu lasītāju vidū, bet arī arvien plašākā sabiedrībā. Pieaug interese par pieejamu informāciju, vieglo valodu un kvalitatīvu Braila raksta lietojumu. Tas nozīmē, ka sabiedrība pakāpeniski sāk saprast — pieejamība nav privilēģija, bet gan neatņemama cilvēka tiesība saņemt informāciju saprotamā un lietojamā veidā.

ZIEDI GRĀMATU PLAUKTOS

Ieva Jēkabsons

bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

*Visa laba Jāņu zāle,
Ko plūc Jāņu vakarā.
Jāņu nakti zelta rasa.
Katrā zāles galiņā.*

Šogad Jāņu zāles zied ne tikai pļāvās, bet arī mūsu bibliotēkas grāmatu plauktos un, pateicoties Lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītājas Vijas Circānes gādīgajām rokām, bibliotēkas skatlogā.

Bibliotekāres, gaidot gada skaistākos svētkus — Jāņus, ir izstaigājušas plauktus, ziedošas grāmatas lasīdamas. Rozes, nātres, magones, īrisi, lupīnas un pat tādi eksotiski augi, kā vēja ziedi... mūžzaļi ziedi un vienas vasaras ziedi, kas tik nezied bibliotēkas plauktos!

Gaidot gada ģīsāko nakti, parunāsim ziedu valodā. Lavandas rītā iziesim no

lavandu istabas. Kleitā ar gundegu rakstu iebriidīsim magoņu pļāvā, lai atrastu ziedošu sniega rozi. Zem savvaļas ķiršiem baudīsim kalna timiāna smaržu un varbūt redzēsim pusnakts rozi uzziedam.

Un jums, mīļie lasītāji, būs iespēja šo grāmatu «pušķi» apskatīt **izstādē «Grāmata zied»**. Izstādē apkopotas grāmatas, kuru nosaukumos atrodami ziedi. Izstādē pieejamas grāmatas audio formātā, palielinātā drukā, Braila rakstā un parastajā iespiedrakstā, lai katrs lasītājs varētu atrast sev piemērotu lasāmvielu. Jo visa laba Jāņu zāle, arī tā, kas uzziedējusi grāmatu plauktā.

Izstāde papildināta ar audiogrāmatu kolekciju sistēmā BALSS. Ieskaties!

Lai skaists šīs trakais ziedēšanas laiks gan jums, gan mums!

*Brauc, Jānīti, šai zemē
Ar to ziedu vezumiņu:
Meitām dodī sārtas rozes,
Puišiem zaļas skābenītes.*

BIBLIOTĒKA JAPĀNAS NOSKAŅĀS

Vija Circāne

*Lasītāju apkalpošanas nodaļas
vadītāja*

No 15. maija līdz 30. jūnijam Latvijas Neredzīgo bibliotēkā apskatāma **izstā-**

de «Japānas noskaņas mālā, formā un krāsās».

Kamēr Latvijā zied ābeles un ceriņi, bet sakuras savos maigajos ziedos atnes ģīpašu pavasara noskaņu. Sakuras zied gan Japānā, gan Latvijā. Un tās uzbrīdi savieno tālo Japānu ar mūsu pašu

zemi, jo ziedēšanas skaistums visur pasaulē runā vienā valodā — klusā, trauslā un dvēseliskā.

Maija vidū bibliotēkas izstāžu zālē valdīja īpaša un mierpilna noskaņa, atklājot SAC «Jugla» iemītnieku radošo darbu izstādi «Japānas noskaņas mā-lā, formā un krāsās». Tā pulcēja kuplu interesentu loku — mākslas cienītājus, bibliotēkas apmeklētājus, radošo nodarbību dalībniekus un ikvienu, kuru uzrunā Japānas kultūras smalkums, harmonija un estētika.

Īpašu siltumu izstādei piešķīra tas, ka šos darbus radījuši neredzīgi un vājredzīgi cilvēki, kuri ar savām sajūtām, iztēli un sirds redzējumu veidojuši patiesi sirsnīgus un skaistus darbus. Šajos darbos ir ne tikai krāsas un formas, bet arī sajūtas, pacietība un dvēseles redzējums. Tas atgādina, ka īsto skaistumu mēs bieži sajūtam nevis ar acīm, bet ar sirdi.

Izstādes atklāšanas laikā apmeklētājiem bija iespēja ne tikai aplūkot smalki pārļotos sakuras kokus, bonzai kompozīcijas, gleznas un keramikas traukus, bet arī tuvāk iepazīt Japānas kultūras tradīcijas.

Japāna daudziem šķiet tāla un noslēpumaina zeme, kur līdzās modernajam dzīvo senas tradīcijas, kur īpaša nozīme ir harmonijai, cieņai, dabas

skaistumam un cilvēka iekšējam mieram.

Izstādes atklāšanā kā goda viesis piedalījās arī japāņu valodas un kultūras lektors Dr. Uģis Nastevičs saistošā stāstījumā iepazīstināja klātesošos ar Japānas kultūras simboliem, ikdienas priekšmetiem un to nozīmi.

Īpašu interesi raisīja taktīlie priekšmeti — Budas figūra, vādekļis, trauks ēdiena pasniegšanai, aizsardzības zīme, kurus varēja aptaustīt un izzināt ar pieskārienu. Uģa Nasteviča izpildījumā skanēja japāņu haiku oriģinālvalodā, tā piešķirot autentisku Japānas kultūras klātbūtnes sajūtu.

Paldies izstādes veidotājiem, radošo nodarbību vadītājiem — VSAC «Rīga» filiāles «Jugla» keramikas un jaunrades nodarbību audzinātājai Evitai Kromulei un mākslas nodarbību pasnie-dzējam Ilgvaram Zalānam. Jūsu vadī-bā tapušie darbi apliecina, ka māksla spēj vienot cilvēkus, atvērt sirdis un iepazīt citas kultūras caur pašu radīša-nas prieku.

Lai šī izstāde katram tās apmeklētā-jam kļūst par mazu pavasara un gais-mas svētku mirkli un paliek atmiņā kā gaišs sakuras zieds — īss, trausls, bet ļoti paliekošs!

Uz tikšanos bibliotēkā!

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.
Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@lnrb.gov.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.